

**Vlasti-
-vědne QISTY**

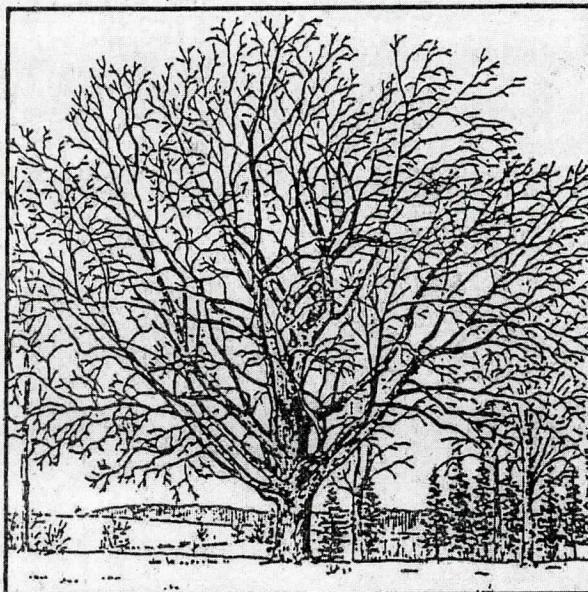
42

PROSINEC 1998

PŘÍLOHA ODERSKÉHO ZPRAVODAJE • HISTORICKO-VLASTIVĚDNY SPOLEK V ODRÁCH

PAMÁTNÉ STROMY NA ODERSKU

Ochránci přírody z Oder (70/13 ZO ČSOP) v letošním roce získali dotaci z Ministerstva ŽP ČR na ošetření a označení 7 ks památných stromů na Odersku (mimo území CHKO Poodří):

1. Název: Spálovský klen

Druh dřeviny: Javor klen (*Acer pseudoplatanus L.*)

Popis lokality: Pravá řada javorového stromořadí polní cesty, odbočující z místní komunikace Spálov - Spálovský mlýn (zv. mlýnice) cca 400 m od spálovského hřbitova

Katastrální území: Spálov

Nadmořská výška: 540 m.n.m.

Obvod kmene v cm (ve výšce 130 cm od země): 436

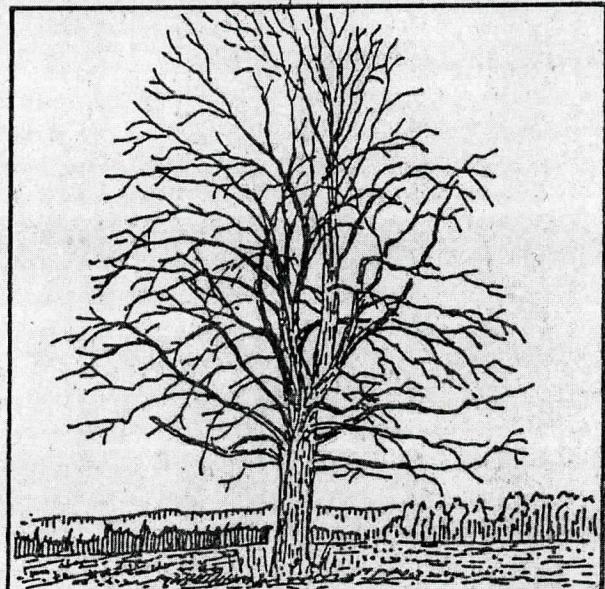
Výška stromu v m: 26

Zdravotní stav: Javor se v cca 3 m bohatě rozvětuje, v koruně několik suchých větví, kořenové náběhy v minulosti poškozené

Ochrana vyhlášena: Usnesením rady ONV v Novém Jičíně ze dne 13.6.1980

Možné ohrožení: Oráním přilehlého pole dochází k poškozování kořenů, používáním polní cesty ve stromořadí může dojít k poškození kmene a kořenových náběhů

Zásahy provedené ZO ČSOP Odry v r. 1998: Ořezání suchých větví v koruně a ošetření ran nátěrem, zaštípení ran na kořenových nábězích Stromovým balzámem, osazení sloupku se státním znakem a s informační tabulkou.

2. Název: Kamenský klen

Druh dřeviny: Javor klen (*Acer pseudoplatanus L.*)

Popis lokality: Javor roste uprostřed intenzivně obdělávaných polí za Kamenkou cca 500 m vlevo od křižovatky silnice Kamenka - Vítkov a tzv. "staré kaménské cesty"

Katastrální území: Kamenka

Nadmořská výška: 545 m.n.m.

Obvod kmene v cm (ve výšce 130 cm od země): 315

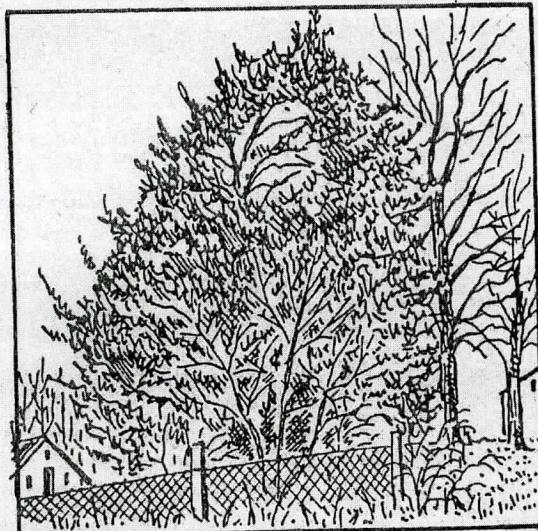
Výška stromu v m: 30

Zdravotní stav: Javor se ve výšce cca 3 m nad zemí rozvětuje do dvou kmenů a do úžlabí zatéká, na puklině kmene v r. 1998 zjištěna plodnice neurčené dřevokazné houby, kořenové náběhy i kmen byly v minulosti odřeny (orbou při obhospodařování okolních polí), v koruně několik suchých větví a pozůstatek posedu, v kořenech je vyhrabána nora.

Ochrana vyhlášena: Usnesením Rady ONV v Novém Jičíně ze dne 26.1.1972

Možné ohrožení: Kořenům, kořenovým náběhům a kmene hrozí poškození zemědělskými mechanismy při polních pracích.

Zásahy provedené ZO ČSOP Odry v r. 1998: Ořezání suchých větví, sundání staré tabulky z kmene a pozůstatků posedu (desek) z koruny, odstranění choroše z kmene a nátěr ran Stromovým balzámem, zřízení dřevěné ohrady pro vymezení ochranného pásmá kolem stromu, osazení sloupku se státním znakem a s informační tabulkou.

3. Název: Bürgermeisterův tis

Druh dřeviny: Tis červený (*Taxus baccata L.*)

Popis lokality: Tis roste v rohu zahrady p. Františka Bürgermeistera v Kamence u záhumenní polní cesty nedaleko zeleně značené turistické trasy

Katastrální území: Kamenka

Nadmořská výška: 545 m.n.m.

Obvod kmene v cm (ve výšce 130 cm od země): 200

Výška stromu v m: 8

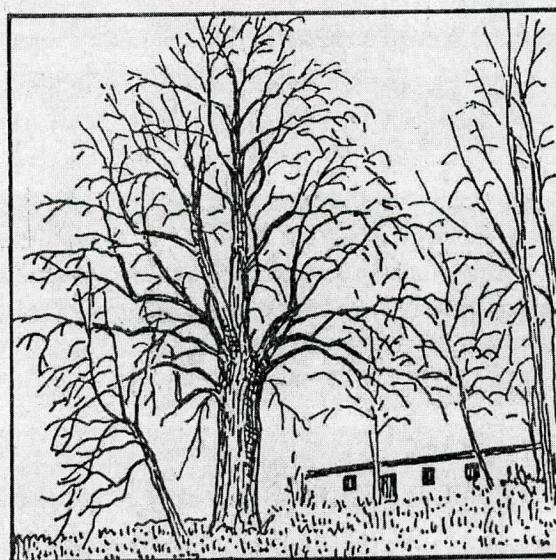
Zdravotní stav: Bohatě zmlazující, na kmene starší zařustající rána, v okolí náletové dřeviny (bezu černého, javoru mléče, třešně ptáčí a růže šípkové) z jedné

strany koruny stíní polosuchá třešeň, za plotem skladka roztroušeného odpadu.

Ochrana vyhlášena: Usnesením Rady ONV v Novém Jičíně ze dne 26.1.1972

Možné ohrožení: Poškození kořenů rytím nebo oráním zahrady v těsné blízkosti koruny, ukládání hnoje na nezajištěném hnojisti na sousedních pozemcích, tísňení koruny okolními dřevinami, odkládání jakýchkoliv odpadů okolo tisu

Zásahy provedené ZO ČSOP Odry v r. 1998: Ošetření staré rány na kmene nátěrem Stromovým balzámem, vyřezání náletových dřevin, úklid roztroušených odpadů, osazení sloupku se státním znakem a s informační tabulkou.

4. Název: Heřmanická lípa

Druh dřeviny: Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos Scop.*)

Popis lokality: Lípa roste ve svažité pastvině na dolním konci Heřmanic u Oder napravo cca 60 m od silnice Heřmánky - Heřmanice v ostrůvku listnatých dřevin u zbořeníště bývalého statku

Katastrální území: Heřmanice u Oder

Nadmořská výška: 495 m.n.m.

Obvod kmene v cm (ve výšce 130 cm od země): 525

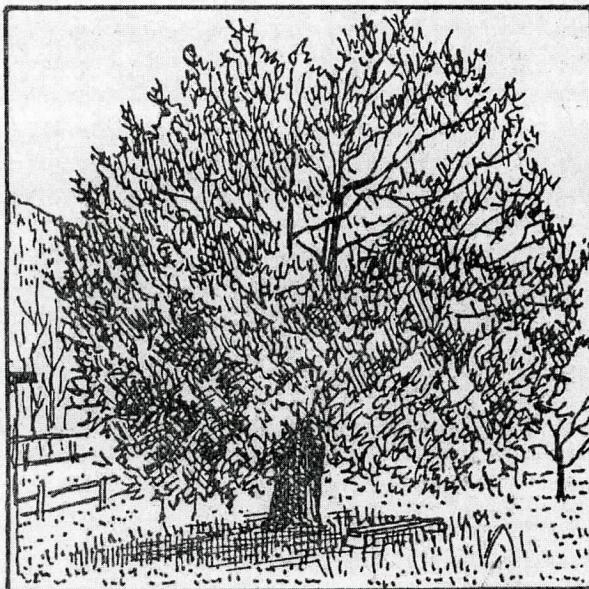
Výška stromu v m: 30

Zdravotní stav: Kmen lípy je dutý až k zemi, ve výšce cca 3 m od země dutina po vylomené větvi, která zarůstá kalusem, v koruně několik suchých větví a pažhýlů po větvích, ze severu korunu tísni šikmo rostoucí lípa srdčitá, v okolí nárůst náletových dřevin a plevevných rostlin.

Ochrana vyhlášena: Usnesením Rady ONV v Novém Jičíně ze dne 13.6.1980

Možné ohrožení: Hrozí vylomení dalších hlavních větví při silnějším větru a poškození kmene a kořenových náběhů při obhospodařování okolních pastvin, lokalitu je nutno chránit před skládkováním odpadů

Zásahy provedené ZO ČSOP Odry v r. 1998: Ořezání suchých větví a pahýlů, ošetření řezných ran ochranným nátěrem, zakrytí dutiny šindelem, vysekání a spálení plevelních porostů a náletových dřevin, osazení sloupu se státním znakem a s informační tabulkou.

5. Název: Tomčíkův tis

Druh dřeviny: Tis červený (*Taxus baccata L.*)

Popis lokality: Tis roste v travnaté ploše zahrady bývalého fojtství v Heřmánkách u křížovatky a hospody „Na rozcestí“ cca 20 m od plotu

Katastrální území: Heřmánky nad Odrou

Nadmořská výška: 323 m.n.m.

Obvod kmene v cm (ve výšce 130 cm od země): 224

Výška stromu v m: 8,5

Zdravotní stav: Kmen tisu je v cca 150 cm nad zemí rozdvojený a prasklý, v úzlabí vznikla dutina cca 1 m hluboká a oba kmeny se rozestupují, v půdorysu koruny nálet bezů černých

Ochrana vyhlášena: Usnesením rady ONV v Novém Jičíně ze dne 26.1.1972

Možné ohrožení: Poškození při obdělávání zahrady (odření, poškození kořenů rytím nebo orbou), zřízení hnojiště nebo aplikace hnojiv v blízkosti stromu. Zásahy provedené ZO ČSOP Odry v r. 1998: sundání staré tabulky z kmene, vybrání trouchu z dutiny, její zastřešení plechem, stažení obou kmenů textilním pásem, vysekání náletových dřevin, osazení sloupu se státním znakem a s informační tabulkou u plotu.

6. Název: Novovésský dub

Druh dřeviny: Dub letní (*Quercus robur L.*)

Popis lokality: Dub roste cca 2 m vlevo od místní komunikace z Louček do Vítovky v místní části zvané Kolonka (Nová Ves) u odbočky lesní cesty se žlutě značenou turistickou stezkou

Katastrální území: Loučky nad Odrou

Nadmořská výška: 305 m.n.m.

Obvod kmene v cm (ve výšce 130 cm od země): 437

Výška stromu v m: 25

Zdravotní stav: V koruně několik suchých větví a pahýlů, na kořenových nábězích drobné oděrky zarůstající kalusem, v posledních letech trpí listovým žírem housenek obaleče dubového

Ochrana vyhlášena: Usnesením rady ONV v Novém Jičíně ze dne 13.6.1998

Možné ohrožení: Poškození kmene a kořenových náběhů při přibližování dřeva nebo průjezdem zemědělských strojů

Zásahy provedené ZO ČSOP Odry v r. 1998: **Ořezání** suchých větví a pahýlů po větvích v koruně, ošetření řezných ran ochranným nátěrem, odstranění staré tabulky a přemístění turistických značek na samostatný sloupek, osazení sloupku se státním znakem a s informační tabulkou.

7. Název: Fojtíkova lípa

Druh dřeviny: **Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllo Scop.*)**

Popis lokality: **Lípa roste napravo od příjezdové cesty ke statku p. Vincence Fojtíka v Tošovicích**

Katastrální území: **Tošovice**

Nadmořská výška: **423 m.n.m.**

Obvod kmene v cm (ve výšce 130 cm od země):

700 + 265

Výška stromu v m: **14**

Zdravotní stav: **Původní hlavní kmen je již odumřelý, v dutině si děti zřídily úkryt s lavičkou a do odumřelého kmene natloukly hřebíky, postranní kmen je perspektivní, v okolí porost náletových dřevin a roztroušená skládka domovních odpadů**

Ochrana vyhlášena: **Usnesením rady ONV v Novém Jičíně ze dne 26.1.1972**

Možné ohrožení: **Skládkování domovních odpadů, další poškozování dutiny dětmi**

Zásahy provedené ZO ČSOP Odry v r. 1998: **Úklid odpadů v okolí, vytahání hřebíků z kmene, ošetření ran ochranným nátěrem Stromovým balzámem, vyrezání náletových dřevin, osazení sloupku se státním znakem a s informační tabulkou.**

Ochrannu památných stromů řeší zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů v § 46:

(1) *Mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí lze vyhlásit rozhodnutím orgánu ochrany přírody za památné stromy (na území Oderska je příslušným orgánem Odbor ÚP, architektury a ŽP MěÚ v Odrách).*

(2) *Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil.*

(3) *Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezi pro ně orán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Pokud tak neučiní, má každý strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výšce 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.*

(4) *Zrušit ochranu památného stromu může orgán ochrany přírody jen z důvodů, pro který lze udělit výjimku dle § 56 (= MŽP ČR jen v případech, kdy jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody).*

Ošetření a označení památných stromů bylo provedeno díky grantu MŽP ČR, příspěvku a.s. OPTIMIT Odry, města Oder, obcí Spálova a Heřmanic u Oder. Všem těmto institucím patří dík stejně tak jako členům ZO ČSOP v Odrách a sympatizujícím, kteří pomohli s pracemi.

Ing. Petr Lelek
předseda ZO ČSOP a pracovník ÚP,
architektury a ŽP MěÚ v Odrách

Fojtíkova lípa. Foto a kresby autor článku